

De Vriendenkring

*Maandblad van de Nederlandse Quakers,
het Religieus Genootschap der Vrienden
92e jaargang nr. 8, sept. 2021*

Richt jij je net als de zonnebloem naar het licht? (foto red. in 'de geheime tuin' van Lucas de Groot))

De Vriendenkring

ISSN: 0167 – 3807

Maandblad van het Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers)

Abonnementsprijs: Nederl.: **€30,00 per jaar**
Europa en Wereldwijd **€75,00 per jaar**
Email abonnement (PDF) €5,00 per jaar

Deze Vriendenkring is gedrukt op milieuvriendelijk papier met deze drie certificaten

Het gebeurt helaas weleens dat abonnees vergeten te betalen. Maak daarom van de betaling van het abonnement een periodieke overmaking.

Bankrekening: (IBAN) **NL65 TRIO 0212 3772 64** t.n.v. Quakers te Driebergen met vermelding van 'Abonnement De Vriendenkring'. Voor buitenland: (BIC) TRIONL2U

Nieuwe abonnees, adreswijzigingen en betalingen email:
vriendenkringredactie@gmail.com

Redactieleden:

Eindredactie: Sytse Tjallingii, Van Nispensingel 5, 8016 LM, Zwolle,
tel. 038-4608461/06-40030923.
Email: vriendenkringredactie@gmail.com,

Schrijver: Hylkia Nieuwerth

Redactielid: Els Ramaker

Correctie: Hylkia, Els en Frieda Oudakker.

Voor abonnees met gezichts- of leesproblemen was er een gesproken versie van De Vriendenkring. Als je hier behoefte aan hebt neem dan contact op met de redactie.

Kopij voor De Vriendenkring is heel erg welkom voor de 15^e van iedere maand! (Tenzij anders afgesproken).

De Vriendenkring staat in kleur op de website, waar je nog een schat aan aanvullende en actuele informatie over de Quakers vindt. Bezoek daarom geregeld de Quaker website:
www.Quakers.nu

De Nederlandse Quakers hebben, naast de website quakers.nu (waarop de Vriendenkring te vinden is), een Facebookpagina “Quakers Nederlandse Jaarvergadering” voor berichten en een besloten Facebookgroep “Nederlandse Jaarvergadering” voor onderling gesprek, ook met Vriendenkringabonnees. Lid word je met de betreffende knop op facebook.com/groups/820840817925912

In dit nummer:

Citaat	3
Van de redactie.....	4
Vredesgebed	5
God's wil	6
'Leef buitensporig'	7
'Ons vermogen'	8
De klimaatwakers	9
Ons vredesgetuigenis in praktijk.....	10
Levenslang,	12
Gender, antiracisme en klimaatcrisis.	13
Zendbrief van de Britse Quakers.....	17
If it be betrayed, it bears it	22
Verraad	22
Quakers en mystiek	26
Spirituele gaven, de geliefde gemeenschap en het verbond.	31
Benjamin Lay,	36
Europees militarisme belemmert klimaatactie	39
Vrienden in het hele land	42
Waar zijn Quakerbijeenkomsten?.....	43
Zonnebloemen als inspiratie	44

Citaat

ingezonden door Joke Hofman:

*Uit The Naked Now door Richard Rohr (1943 -) in: Breakthrough to Unity
door Roswitha Jarman, een uitgave van 'The Kindlers'*

*'De enorme doorbraak is wanneer je het goddelijke beeld in
jezelf eert en accepteert,
Je kunt niet anders dan het ook in iedereen te zien.
Je weet dan dat het net zo onverdiend is als het in jou is.
Daarom stop je met oordelen.
Zo begin je onvoorwaardelijk lief te hebben zonder te vragen
of iemand het waard is of niet.
De doorbraak komt ineens, hoewel het besef zich verdiept en
in de loop van de tijd meer overtuigingskracht krijgt.'*

Van de redactie

De zonnebloem op de voorkant van deze Vriendenkring geeft ons het voorbeeld: Keer je naar het licht. Dat kun je doen door over de drempel van angst en afweer heen te stappen en je open te stellen voor diepere lagen van je geest. Ik kan dit zelf doen door de natuur in te gaan en te genieten van het geheel van bomen en wolken van kieviten en het landschap. Juist ook van elk detail van een bloem, zoals de zonnebloem met de prachtige spiralen in het binnenste, zoals op deze foto.

In de Quakerbijeenkomst doen we dit door in stilte bij elkaar te komen en vanuit een diepere laag te delen wat ons ten diepste beweegt. Ook vroege mystici beschrijven dit zoals Meister Eckhart (1260 – 1327) en Jakob Boehme (1575-1624) en Martin Buber (1878 -1965). De Quakers George Fox en Thomas Kelly bouwen hierop voort. Het inzicht dat ik kreeg tijdens de bijeenkomst van de Midden en Zuid Nederlandse Maandvergadering was dat hoe meer ik mij open stel voor deze grond van mijn bestaan, mijn levensstroom, ook God kan noemen, hoe meer ik in staat ben om mij in te zetten voor recht en behoud van de levende wezens op deze planeet. Mijn kleine ego zit me daarbij nogal eens dwars. Toch helpt mijn zelfvertrouwen en liefde voor mezelf me ook om liefde en respect voor anderen op te brengen. De getuigenissen van de Quakers inspireren me daarbij.

Als ik contact heb met deze diepere laag als onderstroom voel ik de energie om mijn aandacht te richten op wat er in deze wereld beter moet: consumptie vermindering (ook vlees en zuivel) voor het klimaat, meer en betere opvang van vluchtelingen, vermindering van wapens, meer gelijkheid in de wereld (bijvoorbeeld de verdeling van vaccins) en meer verbinding ook met andere culturen. Gelukkig komt het klimaat de laatste tijd steeds meer in het nieuws en hopelijk begint het door te dringen bij meer mensen dat er drastische maatregelen genomen moeten worden. De landelijke commissie van de Quakers heeft besloten om zich bij de klimaatwakers aan te sluiten. Hierbij kan iedere lezer zich aansluiten, hetzij fysiek, hetzij online. Verderop in deze Vriendenkring kun je vinden hoe je je hiervoor in kunt zetten. Ik wens je veel inspiratie in de komende maand!

Sytse Tjallingii

Vredesgebed

Door Marlies Tjallingii

Het noemen van Jezus Christus doet mij denken aan het Onze Vader, het gebed dat Jezus ons geleerd heeft.
Ik krijg dan de volgende woorden:

Onze Vader, Onze Moeder God.

Bron van Zijn

Bron van Liefde

Bron van Energie

Bron van Heling

Bron van Wijsheid

Bron van Waarheid

Bron van Verbinding

Bron van Vrede

Bron van Genezing

Bron van Zijn

*Dat ik steeds meer ver-
binding met deze Bron
mag ervaren.*

God's wil

Citaat van de Maand september 2021, door Willem Furnée,

If you do anything in your own wills, then you tempt God; but stand still in that power that brings peace.

George Fox, 1624-1691

Als je iets, wat dan ook, doet omdat jij het wilt dan tart je God.
Maar geef je over aan kracht die vrede brengt.

George Fox heeft een geniale weg gewezen om "Gods wil" zo dicht mogelijk te benaderen. Besluitvorming is niet gebaseerd op het samen breien van meningen, overtuigingen of kennis om zo tot een compromis te komen. Maar besluitvorming volgens Gods wil is een gezamenlijk eendrachtig zoeken naar Waarheid die het Licht ons openbaart. Wereldse besluitvorming leidt maar al te vaak tot verdeeldheid en partijvorming.

Quakers zoeken gezamenlijk naar de oplossing die sluimert in de schoot der Wijsheid. Wereldse besluitvorming is maar al te vaak een machtsstrijd waarin redenties, autoriteit etc. een belangrijke rol spelen en iedereen erop uit is als winnaar uit de bus te komen.

Quakerbesluitvorming is gebaseerd op onderlinge verbondenheid waarbij iedereen zich in stilte openstelt voor de innerlijke leraar: het innerlijk Licht. Iedereen zal deze ingevingen anders ervaren en op eigen wijze onder woorden brengen. Door deze ingevingen met elkaar te delen ontstaat een helder beeld van de weg die door het Licht gewezen wordt.

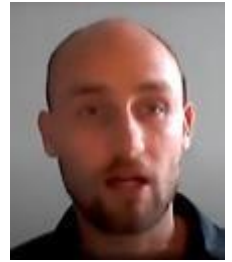
In dit proces zijn de deelnemers niet elkaars rivalen maar Vrienden die gezamenlijk proberen de stem van de Liefde te verstaan en te vertalen naar actie. Deze vorm van besluitvorming kent geen winnaar. De groep als geheel voelt zich winnaar en dit versterkt de onderlinge band.

Ook in grote groepen kan Quaker besluitvorming plaats vinden

'Leef buitensporig'

Gedicht: door Sam Donaldson in de Gorman lezing op de Britse Jaarvergadering, Illustraties van Michelle Dumont (Wat gedachten over eigenheid, identiteit en innerlijke verhalen betekenen voor onze Quaker-gemeenschap, vertaling redactie))
Stop. Wees stil.

En adem diep in het mysterie van het zijn van wat dan ook.
Stop. Wees stil.

*En stap eruit.
Uit comfortabele kooien,
open wijd je ogen,
om bredere horizonten,
en de grote onbekenden te ontvangen,
zoals je een lang verloren vriend zou ontvangen.*

*De minder bereisde weg roept om jou.
Dus gooi je deuren wijd open, en omarm het avontuur.*

*Het leven wacht op je, dus neem het risico,
om los te laten alles wat je weet
en leef buitensporig.*

*Steek je handen uit, breek brood,
geef gul,*

*omarm eenzaamheid,
schenk jezelf een kopje thee in,
en maak tijd vrij om je zaden te verzorgen,
om te schrijven, te schilderen, te zingen, te dansen
en te luisteren naar een stil uur onder een sterrenhemel.*

Stop. Wees stil.

Adem diep in.

En zie.

*Opofferingen waren nooit nodig.
Want de echte tentoonstelling was altijd gratis.
Je was de hele tijd omringd door aanwezigheid.*

'Ons vermogen'

Najaarsbijeenkomst! Van 22-24 oktober.

mede namens de Voorbereidingscommissie van de Algemene Vergadering Peter Spreij

Graag nodigen we jullie allemaal (leden *en* attenders) uit voor de Najaarsbijeenkomst van de Quakers van **22 t/m 24 oktober 2021** in het **Natuurvriendenhuis de Bosbeek (Bosbeekweg 19-21, 6721 MH) te Bennekom!**

We willen het met elkaar hebben over ons 'vermogen.'

Wat ligt er in ons vermogen? Wat kunnen wij doen? Waartoe voelen we ons geroepen? Hoe gaan we verantwoord om met ons vermogen? En dan gaat het erom of we doen wat in ons vermogen ligt en hoe we met ons geld omgaan.

Na twee online Algemene Vergaderingen kijken we ernaar uit elkaar weer te kunnen ontmoeten. We verlangen naar de activiteiten die we samen doen met de kinderen en jongeren, naar informele gesprekken, de verkooptafel en de prachtige omgeving van het Bosbeekhuis.

Deze najaarsbijeenkomst zal geen Algemene Vergadering zijn. Dat wil dus zeggen dat we geen bindende besluiten zullen

nemen. Als we naar aanleiding van onze gesprekken en overwegingen minuten aannemen kunnen we besluiten om die ter verdere bespreking en besluitvorming voor te leggen aan een volgende Algemene Vergadering, eventueel na bespreking in de Maandvergaderingen en LC..

Maar het gaat ook vooral om elkaar eindelijk weer fysiek als Vrienden te kunnen ontmoeten. Daarvoor zal dan ook veel tijd en gelegenheid zijn. We verheugen ons op een inspirerend weekend!

Je krijgt binnen enkele dagen een link toegestuurd naar het online inschrijfformulier. Je kunt je opgeven via dit inschrijfformulier. **Graag voor 15 september**, want dat helpt ons om het weekend goed voor te bereiden. Heb je vragen of wil je graag hulp met aanmelden, neem dan even contact op met het secretariaat: secretariaat@dequakers.nl

We hopen jullie te verwelkomen in Bennekom!

De klimaatwakers

door Peter Spreij

deklimaatwakers.nl

Sinds kort zijn wij als aangesloten organisatie betrokken bij De Klimaatwakers. Hiertoe werd besloten in de LC-vergadering van 7 juli 2021:

Minuut LC 2021/29 – Klimaatwake Catshuis

Wij vragen de schrijver van de Jaarvergadering om de actie klimaatwake Catshuis te ondertekenen namens ons Genootschap. Vrienden vanuit het hele land zijn van harte uitgenodigd om deel te nemen aan de klimaatwake. Juist nu tijdens de formatie. Naast fysiek in Den Haag kan je ook online deelnemen. We vragen iedereen om te overwegen om zich op www.deklimaatwakers.nl op te geven.

Daarmee nemen wij ook een verantwoordelijkheid op ons om actief bij te dragen aan dit ‘concern.’ Er zijn nog veel tijdstippen waarvoor klimaatwakers gevraagd worden. Je kunt fysiek (Catshuis) of online meedoen. Voor meer informatie zie de website <https://deklimaatwakers.nl>

Ons vredesgetuigenis in praktijk

Door Helen Steven, 1984, Uit Faith and Practice 24.27, vert. Marlies Tjallingii

Als Vrienden zijn we er nooit van overtuigd geweest dat gezamenlijke verklaringen en persoonlijke getuigenissen voldoende zijn. We hebben altijd geprobeerd om een praktische uitdrukking te geven aan ons geloof. Actie heeft verschillende vormen aangenomen en omvatte publiek protest, het verlichten van lijden, wederopbouw en het wegnemen van de oorzaken van oorlog door middel van bemiddeling, verzoening, ontwapening, het opbouwen van vredesinstellingen, het bevorderen van sociale rechtvaardigheid en het werken aan de basis van conflicten en geweld in ons persoonlijk gedrag

Protest tegen nucleaire onderzeeërs

Ik wil niet ontkennen dat ik op 4 april, de sterfdag van Martin Luther King, in de Faslane Submarine Base was en dat ik daar opzettelijk was. Ik erken dat ik schuldig ben aan de aanklachten, want als ik het anders had gedaan, zou ik schuldig zijn geweest aan veel grotere misdaden tegen mijn geweten en tegen de menselijkheid.

Als het mag, zou ik heel kort de redenen willen schetsen om zo te handelen. Niet zozeer om mijn schuld te verzachten, maar eerder als een intentieverklaring. Zolang die motivatie blijft, moet ik blijven optreden zoals mijn geweten mij ingeeft.

De beschuldiging is, dat ik een beschermd gebied ben binnengegaan zonder autoriteit of toestemming. Mijn claim is dat ik gezag had – het gezag van mijn christelijke overtuiging dat een evangelie van liefde niet kan worden

verdedigd door de dreigende vernietiging van miljoenen onschuldige mensen. Het kan nooit moreel juist zijn om deze afschuwelijke wapens wanneer dan ook te gebruiken, hetzij als eersten, hetzij als ondenkbare vergelding nadat we zelf ten dode zijn opgeschreven.

Ik handelde ook uit naam van de naamloze miljoenen die nu van honger sterven, omdat we ervoor kiezen om £ 11,5 miljard aan de Trident (onderzeeër) uit te geven, terwijl er elke 15 seconden een kind sterft.

Verder voel ik mij gemachtigd door mijn 13-jarige Vietnamese peetdochter wiens voogd ik ben. Ze werd geadopteerd en naar Schotland gebracht om haar weg te halen van die onuitsprekelijk gruwelijke oorlog in Vietnam. Als alles wat ik had gedaan was om haar dichterbij de nucleaire holocaust te brengen, dan ben ik door haar veroordeeld voor de meest cynische onmenselijkheid.

Ik ben aangeklaagd op grond van een wet die het beheer en de beschikking over land geeft aan de koningin, het Lagerhuis bijeenkomend in het parlement en uiteindelijk de staatssecretaris. Ik geloof dat de wereld Gods schepping is. Deze prachtige, delicate wereld in al zijn oneindige wonderen wordt met uitsterven bedreigd. Dat is voor mij godslastering.

En dus, uit liefde, liefde voor mijn peetdochter, liefde voor mijn wereld, moest ik handelen. Ik vind dat die basis in Faslane moreel verkeerd en tegen mijn diepste overtuigingen is. Ik vind dat net zo verkeerd als de gaskamers van Auschwitz. Het is zo verkeerd als het opzettelijk uithongeren van kinderen. Ik vergoelijk het wat daar gebeurt door te zwijgen.

Op 4 april heb ik een keuze gemaakt. Ik koos ervoor om de droom van een andere weg te creëren. Mijn enige misdaad is dat ik niet hard genoeg, of lang genoeg, of snel genoeg werk aan de vervulling van die droom. Als mijn acties een misdaad waren, dan ben ik schuldig.

Faslane Nucleaire Onderzeeërs Basis

Levenslang,

een brief van Jamal, door Liz Leshar (vertaling door Marlies Tjallingii van een bericht in *The Carillon*, Aug. 2021)

Jamal schrijft mij brieven, in antwoord op mijn brieven.

“Ik heb nieuwe energie gevonden in het opschrijven van mijn gedachten, wanneer ik mijn verbrijzelde dromen met jou deel ... en jou vertel wat ik mijn herinner over mijn kinderen.

Ik wil hen laten weten hoe ik mijn dagen door kom, niet romantisch, maar gebruikmakend van de gaven die God mij heeft gegeven, nu ik opgesloten, herinneringen ophalend en bedachtzaam ben.

“Mijn leven was armoedig, voordat ik geconfronteerd werd met deze spoelel prikkelraad, armzalig.

Ik ben radeloos als ik terug kijk – een misplaatste minachting voor mensen. Ah de vreugde van delen met mijn kinderen.

Zij weten niet hoe ik nu mijn uren doorbreng.

Mijn pen omarmt de gelinieerde bladzijde van mijn oude gele aantekenboekje.

Een golf van dankbaarheid stroomt over deze tweede kans in de gevangenis.

Jij herkent mij weer als een menselijk wezen – mijn stem wordt gehoord.

Ik coach enkele jongens bij basketbal morgen, ik heb met mijn celgenoot (Cellie) onze lunchtijd onderhandeld zodat ik wat tijd heb om alleen te zijn.

Zijn vrouw belt niet meer op de dinsdagavonden – zij is nu met een andere man zegt hij.

Ik begeleid die jonge nieuwkomers, die zich niet kunnen settelen in wat lijkt een God vergeten plek.

En wat over vandaag? Ik lees jouw brieven opnieuw.

Ze betekenen zo veel

Ik schreef op een liefdevolle manier aan mijn kinderen”

Liz Leshar is lid van de Stillwater (Oklahoma) Friends Meeting. Ze besteedt veel van haar tijd als bestuurslid van de organisatie voor het bezoeken van gevangenen. Prisoner Visitation and Support.

Gender, antiracisme en klimaatcrisis.

Verslag Britse Jaarvergadering 2021 online.

Marijse Newham en ik zijn bij de Britse Jaarvergadering geweest. De zendbrief en belangrijkste minuten staan op de volgende bladzijden in deze Vriendenkring. We hebben verschillende bijeenkomsten bijgewoond gedurende de twee weken en drie weekenden dat deze online bijeenkomst heeft geduurd.

Er was een programma waar je je voor allerlei interessegroepen en zaken-sessies kon opgeven (als ze niet vol zaten). Het gebeurde regelmatig dat we met 400 mensen iets volgden. Er waren ‘elders’ en ‘pastoraal werkers’ waar mensen terecht konden. De elders zorgden er ook voor dat de bijeenkomsten volgens Quakerprincipes werden gehouden. Bijvoorbeeld: niet steeds je hand opsteken – in een live-bijeenkomst wacht je ook tot de schrijver vraagt of er nog meer bijdragen zijn en dan pas ga je staan. En je gaat zitten als iemand anders het woord krijgt. Er zijn veel voorbereidende sessies geweest. Er waren doorlopend films/interviews te zien over de drie hoofdonderwerpen (Gender, antiracisme, klimaatcrisis).

De interessegroepen en de zakensessies verliepen uitstekend.

Er waren iets van 100 buitenlandse gasten en mensen van andere geloofstradities. O.a. de ene quaker uit Jerusalem, en een quaker uit Zuid Afrika. Er kon desgewenst ondertiteling aangezet worden.

Het thema was: ‘voor ons comfort en ongemak; leven met gelijkheid en waarheid in tijden van crisis’.

De Swarthmoor-lezing ging over waarheid in tijden van nepnieuws. De belangrijkste zakensessies gingen over:

- wat we nu écht zouden moeten doen om verwelkomend te zijn voor mensen met een LHBT etc. achtergrond.
- wat het écht betekent om racisme geen rol te laten spelen en je bewust te zijn van je privileges.
- wat we écht kunnen doen in deze klimaatcrisis.

Een paar zaken die ons zijn bijgebleven uit de interessegroepen en twee lezingen:

- Er is minstens één maandvergadering waar men een groot scherm aan de muur gaat hangen om voortaan hybride meetings op zondag te kunnen houden ; dus voor de mensen die ver weg zijn of ziek.
- Over het nieuwe Quaker Faith and Practice. Er is een groep van ongeveer 25 mensen mee bezig. Ze hebben een website geopend waar iedereen bijdragen kan leveren. <https://padlet.com/bdrc/opentonewlight>. Daar wordt veel gebruikt van gemaakt.
- Iemand wees ons op de 'This We Can Say: Australian Quaker Life, Faith and Thought Australische 'Quaker life, faith and thought'. Daar staat ook een tekening en citaat van Aboriginal kunst in en heeft een

1.43 My mother gave me a tree when I was born. It was the tradition in my moiety. To it I could go to nurture my spirit. My crying times, my happy times. It is a Moreton Bay fig which is now part of a park on Gregory Terrace, not far from the first dump in Brisbane. That is where we murris lived. I still go back to it. It is a spiritual place to visit. Some Sundays I go there and it becomes an extension of Meeting for Worship.

Uit het Australische Quaker Geloven en Werken

David Carline 1995

- ‘verbazingwekkende frisheid en relevantie voor de huidige wereld’.
- Vredesonderwijs in Wales; ze hadden het met name over de situatie in Wales, waar erg veel gebeurt op dit gebied!
- Interessegroepen over James Nayler.
- En één over ‘van Ferguson tot Palestina’; de overeenkomsten die er zijn tussen de situatie in Palestina en die in Ferguson waar George Floyd werd vermoord door agenten. Onder andere over de opleiding en mentaliteit van de politie in beide situaties.
- Het Quaker-kunst-netwerk verzorgt een programma van anderhalf uur met creatieve bijdragen op hoog niveau! Gedichten, (Chantrain-)dans, voorlezing, gitaar, violisten, digitaal koor (met Anneke Spreij!!!) en twee stukjes toneel: de één speelde een monoloog van Jean Zaru, de ander speelde een monoloog van Benjamin Lay, beiden indrukwekkend!
- Woodbrooke. Het leercentrum van de Quakers. Onder andere cursussen als ‘training voor een rol’ (voor als je bijvoorbeeld schrijver of

penningmeester wordt), ‘hoe doen Quakers ...- cursussen’(bijvoorbeeld ‘hoe nemen Quakers besluiten?’).

- Uit een eerder onderzoek bleek dat 75 % van de ongeveer 600 respondenten op de vraag naar ‘individuele wensen’ hadden geantwoord: ‘Quaker praktijken’ en ‘mijn spirituele leven’.
- Als de vraag ging over wat we als lokale of landelijke Quakergroepen beter konden ontwikkelen dan was het antwoord 40% ‘de manier waarop we onze Quaker gemeenschap organiseren’ en 30% ‘Quakerpraktijken’ en 15 % ‘Quaker activisme’ en 12% ‘Quaker geschiedenis en traditie’.
- Enkele opmerkingen uit deze sessie:
 - ‘Dienstbaar-zijn, is vreugdevol’
 - ‘Hoe vinden mensen vreugde in het Quakerisme?’
 - ‘Woodbrooke is een krachtige verbinder’.
- Woodbrooke heeft ook meegedaan met de ‘simpeler gemeenschap’ (Simpler Community) beweging in GB. Daar gaan ze in de herfst mee door. Wat ze dan doen is echt op maat per maandvergadering.

Over twee grotere lezingen.

- **De ‘retraite lezing’.** De kern draaide om de vraag: ‘is een goede geestelijke gezondheid een privilege? Is het geluk? Hebben we geestelijke gezondheid in onze eigen handen?’ Een paar opmerkingen uit de lezing:
 - Een veilige hechting (veilige opvoeding) doet veel voor de aanleg van allerlei zenuwbanen en biedt een kracht bij latere problemen.
 - De spreekster heeft ‘geestelijke gezondheidsgesprekken’ geschreven, een rapport waarvoor ze een paar honderd quakers over dit onderwerp heeft geïnterviewd.
 - Een van de quaker projecten in GB is mentale hulp aan vluchtelingen.
 - Lage inkomens hebben een 3x hogere kans op psychiatrische problemen. Gekleurde mensen hebben een 4x hogere kans. Idem bij 50 % van de LHBT gemeenschap. 46 % van de transgenders overweegt in een jaar zelfdoding.
 - De invloed van zoiets als ‘culturele schaamte’; als er over de groep waar jij bij hoort altijd negatief wordt gesproken.
 - Quakers zijn heel actief in de maatschappij om allerlei problemen (armoe, haat, vooroordelen etc.) aan te pakken. Maar, vreemd, de link met mentale problemen wordt nog lang niet gelegd.

- Zij eindigde met een soort vergelijk tussen geloof, hoop en liefde en enkele getuigenissen zoals waarheid en gelijkheid. De mens kan niet zonder geloof, hoop en liefde.
- De mensen in de maandvergadering niet, maar ook die in de stad, in het land, en op de wereld niet. En haar laatste zinnen waren een bijna emotionele oproep om meer geloof, hoop en liefde te verspreiden.

Swarthmore lezing, Thomas Penny, journalist. Titel ‘Kinder Ground’ (vriendelijker gronden) over waarheid in tijden van crisis. De lezing is op Youtube te vinden (<https://www.youtube.com/watch?v=Iei27xKLG9k&t=31s>) en er is ook een boek over te bestellen. Zomaar enkele aantekeningen:

- Hoe kunnen wij kampioenen van de waarheid zijn?
- Twee tegengestelde meningen blijken vaak niet zo tegengesteld als je de twee mensen met elkaar laat praten.. Wat doen woorden?
- Het grote belang van twijfel.
- Vooral onder stress staan mensen open voor manipulatie.
- Thomas beschrijft 3 manieren voor het zoeken naar de waarheid (dit was naar aanleiding van de terroristische aanslag op de brug in Londen in 2017, hij zag deze aanslag gebeuren, zijn journalistenkantoor stond in Westminster).
 - als journalisten direct een eerste indruk te zien krijgen voor het eerste verslag
 - de politie die een paar dagen later urenlang over die paar seconden zeer minutieus elk detail wilde weten.
 - hoe hij bij een therapeut weken later de emotionele, menselijke kant van de zaak in zichzelf verwerkte.
- Het zoeken van de waarheid zou op deze drie manieren kunnen gebeuren.
- Het zoeken van waarheid vraagt veel discipline.
- Zorg dat je andersdenkenden om je heen hebt en naar ze luistert.
- Wat kunnen quakers doen? Helpen zoeken naar het gemeenschappelijke (common ground).
- Zoals quakers al doen bij de stille diplomatie.
- Het zoeken van de waarheid is als het project ‘vrede’. Het is meer dan de afwezigheid van leugens. Het vraagt openheid, gebruik maken van kansen, hoop, vrijheid, en heeft ook iets spiritueels.

Zendbrief van de Britse Quakers online van 19 juli tot 8 augustus 2021

Ondertekend tijdens en namens Britain Yearly Meeting, door Clare Scott Booth
,schrijver

We sturen liefdevolle
groeten naar Vrienden
overall in de wereld

We hebben geen andere
tijd dan deze huidige
tijd.

Vrienden in Groot-Brit-
tannië hebben zich
online verzameld in deze tijd

van grote omwenteling, te midden van de pandemie, de ineenstorting van het klimaat en het milieu en de toenemende sociale ongelijkheid en verdeeldheid. We zijn dankbaar voor de technologie en het harde werk van het personeel van de Britse Jaarvergadering, de commissies voor de agenda en de organisatie van deze Algemene Vergadering, het Woodbrooke-team en anderen om ons samen te brengen.

Tijdens deze jaarlijkse bijeenkomst hebben Vrienden nagedacht over het thema '*Voor ons comfort en ongemak: in gelijkheid en in waarheid leven in een tijd van crisis*'. We hebben geworsteld met wat het betekent om echt toegewijd te zijn aan antiracisme en op geloof gebaseerde actie voor klimaatrechtvaardigheid. We hebben nagedacht over hoe we genderdiversiteit beter kunnen bevestigen in onze vergaderingen. We hebben de uitdagingen ontdekt van pogingen om uitspraken te doen als een verenigd 'wij' op een manier die recht doet aan de verschillende ervaringen onder ons.

We hebben het samenzijn als gemeenschap van jong en oud enorm gemist tijdens de online bijeenkomsten. We hielden een wijdingssamenkomst waarin de kinderen en jongeren hun verkenning van de gemeenschap, het klimaat, gelijkheid en waarheid deelden. De Jongeren Jaarvergadering vroeg hoe we rechtvaardigheid en gelijkheid centraal konden stellen in ons werk tegen racisme en voor klimaatrechtvaardigheid. Alleen als iedereen gelijk wordt beluisterd, kan iedereen gelijk worden behandeld.

De Schrijver van de Britse Jaarvergadering Clare Scott Booth

Net als in de dagen van de vroege Vrienden, voelen we dat dit een tijd van profetie is en willen we de profeten in ons midden en in de wijdere wereld steunen. We moeten gehoor geven aan de oproep van de Geest tot dringende actie. Profeten zijn visionairs, ze roepen de machthebbers op, en als verzoekers staan ze midden in een conflict: hierin lopen ze in beide acties een groot risico.

Een Vriend van kleur sprak als getuigenis:

*Alles wat ik ooit heb gewild, is me gelijk voelen,
en nogmaals, hier in deze kamer voel ik het niet.*

*Ik hoor mensen de hele week praten over George Floyd, maar
we zijn hier nu,
in het VK, in jullie vergaderingen, voelt ik me elke dag een
buitenstaander.*

Dit is niet de ervaring die mij was beloofd.

Racisme is systemisch. Voor de meeste blanke mensen – inclusief witte Quakers – is het grotendeels onzichtbaar, net als de lucht die ze inademen. Zolang het niet wordt herkend, blijven systemen en instellingen die white power in stand houden onbetwist. Racisme en onderdrukking zijn vaak dagelijkse realiteit voor mensen zonder de voordelen van een blanke huid. Als jaarvergadering hebben we onze toewijding uitgesproken om een actieve antiracistische geloofsgemeenschap te worden.

Onze theologen en historici helpen ons om onze actie in ons geloof te wortelen en herinneren ons aan de voorbeelden van Vrienden uit het verleden die naar de stem van de Geest hebben geluisterd en het innerlijke licht hebben gevolgd. Ze dagen de zelfgenoegzaamheid uit van de perceptie van sommige blanke Vrienden van zichzelf als 'goede' mensen.

We hebben trans- en niet-binaire vrienden en hun dierbaren horen praten over hun genderreizen en over het zijn in de Quaker-gemeenschap. Het erkennen van een trans- of niet-binaire identiteit kan worden veroorzaakt door onbekendheid, onwetendheid en vooroordelen. Ondersteuning bieden kan leiden tot meer zelfacceptatie, waardoor Vrienden kunnen floreren en bijdragen. Erbij horen is geaccepteerd worden als je ware zelf. Wie zijn wij om weerstand te bieden aan wat God heeft geschapen en blijft creëren in al zijn glorie? Tijdens de jaarvergadering hebben we liefdevol de trans, non-binaire en gender non-conforme Vrienden in onze gemeenschappen erkend en bevestigd.

Het is tien jaar geleden dat de Britse jaarvergadering zich inzette om een CO2-arme, duurzame geloofsgemeenschap te worden. Vrienden over de hele wereld hebben al lang vóór ons een concern gehad om in de juiste relatie met de schepping te leven. We rouwen om de planeet waar we van houden - ons huis - maar we hebben geen tijd om

Thema van de Gorman lezing

te wanhopen. We moeten met urgentie en verbeeldingskracht handelen - de gevolgen van inactiviteit zijn voor ons.

Voor degenen die onrecht ervaren, is de noodzaak van transformatie dringend. We weten dat degenen die het minst hebben bijgedragen aan de klimaat- en ecologische ineenstorting het meest worden getroffen: de armen, de mondiale meerderheid en kwetsbare gemeenschappen overal. We erkennen en verafschuwen de veelheid van gewelddadige, dodelijke gevolgen van economische en uitbuitende systemen op zowel de mensen, andere soorten en levensvormen, als op het lichaam van onze aarde. De klimaatcrisis wordt gevoed door een systeem dat gebaseerd is op groei, consumptie en systemische ongelijkheden. Als het leven op aarde wil overleven, moeten we ons inzetten voor een meer democratische, medelevende en rechtvaardige wereld.

De Britse Jaarvergadering heeft haar centrale commissies gevraagd om de urgentie van het werk aan klimaat en ecologische rechtvaardigheid te benadrukken en om bij deze taak samen te werken met anderen over de hele wereld.

Onze individuele taken zijn onze Quaker spirituele discipline: onze naaste liefhebben – op straat en over oceanen; en het verzorgen, koesteren en beschermen van onze natuurlijke wereld. Laten we niet terughoudend zijn als we spreken over het Quaker-geloof dat aan onze actie ten grondslag ligt. Vrienden hebben gesproken over de noodzaak om de verhalen die we onszelf vertellen over onze gedeelde geschiedenis van bijna 400 jaar los te laten en vast te houden aan de essentie van de Quaker-manier. Is het tijd om opnieuw te kijken naar systemen, structuren, processen en procedures – en bezittingen zoals meeting-huizen die ons misschien tegenhouden? We beginnen dit al aan te pakken door in te stemmen met het wijzigen van enkele commissieverantwoordelijkheden volgend jaar, en via ons Simpler

Meetings-Project. Het 'Simpler Meetings-Project (Eenvoud-Project) heeft manieren gevonden en gedeeld om Quaker-vergaderingen gemakkelijker te laten verlopen en minder belastend te laten zijn voor Quakers belast met de zorg voor Quaker huizen. Het doel is om minder tijd te besteden aan het 'doen' van Quakerzaken, waardoor er meer tijd vrijkomt om Quakers te 'zijn' - voor ons getuigenis in de wereld, spirituele opvoeding, outreach en het opbouwen van onze Quaker-gemeenschappen.

Onze Quaker-voorouders waren ongelofelijk krachtig in hun geloof. En ze daagden het establishment uit. Suggesteren dat iedereen een directe, onbemiddelde relatie met het Goddelijke zou kunnen hebben, en dat onze relatie met God niet beperkt zou moeten blijven tot de kerktoren, was revolutionair en zette de status-quo op zijn kop. Is het tijd om ons quakerisme te herontdekken?

We zullen vaak dingen verkeerd doen. Maar we zijn getroost door de herinnering dat de discipelen van Jezus vaak niet begrepen dat ze met hem ruzie maakten over wie hij was en wat hij moest doen. Toen Jezus zei: 'Voed deze vijfduizend', zeiden ze: 'Je moet een grapje maken?!' Toen het op de echt moeilijke dingen aankwam, renden ze weg. Waarachtigheid gaat niet over het altijd goed doen, het gaat erom dat we ons inzetten om goed te kijken en te luisteren. We moeten samen in het Licht wandelen, zodat we kunnen zien wat we moeten doen en de kracht vinden om het te doen.

We werden bemoedigd om via hun zendbrieven te horen dat andere jaarvergaderingen en geloofsorganisaties met dezelfde problemen worstelen. Het is van vitaal belang dat we samenwerken met en geleid worden door Vrienden en anderen over de hele wereld. We hoeven de dingen niet alleen te doen en hebben geleerd hoe waardevol het is om onze vaardigheden, middelen en inzichten met elkaar te delen. We hebben genoten van het verwelkomen van internationale en oecumenische bezoekers en hebben met hen gemeenschappelijke aandachtspunten onderzocht. Een van de dingen die we door de pandemie hebben gewonnen, zijn nieuwe manieren om elkaar te ontmoeten, zodat we niet langer worden beperkt door geografie.

We kunnen elkaar ontmoeten op basis van vriendschap, in onze persoonlijke relaties, samenkomsten, bredere gemeenschappen en op sociale media. We

Swarthmore lecture: Kinder Ground to create space for truth door Thomas Penny

kunnen helpen bij het creëren van ruimte om te luisteren met behulp van onze vaardigheden en middelen. We kunnen helpen een klimaat te creëren waarin het nastreven van de waarheid niet gaat over het ingraven in onze starre posities.

We moeten rustig luisteren en met tederheid verschillen, onenigheid en ongemakken onderzoeken. Daardoor kunnen we een valse vrede vermijden. Toewijding aan de waarheid vereist dat we openstaan voor nieuwe ervaringen met een bereidheid om te leren, terwijl we afwegen wat we horen en zien door het licht van ons geloof.

Er is zoveel te doen, maar we zijn geïnspireerd door de profetische stemmen die we tijdens onze bijeenkomst hebben gehoord. We hebben onszelf beloofd om een 'zachtaardig, boos' volk te blijven dat durft te leven voor waarheid en gerechtigheid in zo'n tijd van crisis.

In haar lezing vertelde Nozizwe Madlala-Routledge ons: 'Ik heb niet voor politiek gekozen, de politiek heeft mij gekozen'. Zij was als

Quaker onderminister van Defensie onder de Zuid-Afrikaanse president Mbeki. Ze vroeg ons: welk werk kiest ons op dit moment?

Vrienden, we hebben geen andere tijd dan deze tijd. We moeten nu doen wat liefde van ons vraagt.

Nozizwe Madlala-Routledge

Ter gelegenheid van Internationale Migranten dag hebben we een Quaker-verklaring over migratie afgegeven aan minister van Binnenlandse Zaken Priti Patel. Vrienden stuurden ook gehaakte vlinders geborduurd met de boodschap 'Migratie is mooi' naar parlementsleden om hen aan te sporen om meelevende immigratiehervorming te steunen.

Veel informatie: <https://quaker.org.uk/ym/programme>

If it be betrayed, it bears it

Het twaalfde Nayler Sonnet van Kenneth Boulding

*IT IS not hard to turn the other cheek
After an insult, or hot tempered blow,
And easier still it is, if we but know
How deadly are the weapons of the meek:*

*But treachery ! That's evil at its peak,
Not to be suffered: easier far to go
The second mile with enemies, than show
Love to deceitful friends— Faugh ! how they reek*

*Of cowardice, and the stale grey stench of fear !
Can I bear this, and bear it to the end ?
Yet, Lord, do I not name myself Thy friend.*

*And then betray Thee oft, with word or sneer
Or silence— and Thou bearest it, content
To wait in long love on my betterment.*

Verraad

Hertaling van dit Sonnet door Erik Dries

*Ik kan makkelijk mensen vergeven,
Ik doe niet moeilijk over mijn andere wang.
Ik voel me misschien zelfs wel verheven,
En maak de ander op die manier bang*

*Ik ben zachtmoedig en geduldig, ik kan het weten.
Maar verraad! Verraad dat kan ik niet verdragen!
Ik loop nog liever die extra kilometer,
Die vijanden niet eens van me vragen!*

*Ja zeggen en nee doen, verraders stinken, laffe honden!
dolken in ruggen, zout in wonden...!
Maar wacht even: ik zeg zelf 'ja' tegen Liefde streep God*

*Maar mijn daden ik schaam me kapot!
Een knappe verrader, dat ben ik zelf!
En de Spirit verdraagt me en geeft geen kik in haar gewelf.*

Klasse-privilege en ik

Door Peter van Leeuwen

Wat is klasse precies?

Een klasse is een grote groep mensen die een vergelijkbare economische en / of sociale positie delen. Jouw klasse is je relatieve rang in de samenleving, gemeten aan de hand van zaken als jouw inkomen, vermogen, eigendom van onroerend goed, opleiding, status en / of economische en politieke macht.

Objectief hangt klasse af van hoeveel toegang we hebben tot financiële en sociale middelen en besluitvorming. Mensen aan de bovenkant van het economische klassenspectrum hebben meestal een dominante positie in de samenleving en profiteren van het klassensysteem; de meeste mensen aan de onderkant zijn ondergeschikt en hebben beperkte toegang tot de materiële voordelen van onze samenleving.

Subjectief gezien gaat de klasse over hoe we de wereld voelen en ervaren. Welke sociale rang ervaren we in ons dagelijks leven? Een fabrieksarbeider kan bijvoorbeeld evenveel verdienen als een universiteitsprofessor, maar kan zich identificeren als arbeidersklasse vanwege zijn familiegeschiedenis, de lagere status die aan zijn baan wordt toegekend of de beperkte controle die hij op zijn werk heeft. Onze gevoelde ervaring varieert vaak, afhankelijk van of we “omhoog” of “omlaag” kijken in het klassencontinuüm.

We ervaren klasse heel anders, afhankelijk van ons ras, geslacht en etnische achtergrond. Onze klassenidentiteit beïnvloedt ons niet alleen in economische termen, maar beïnvloedt ook hoe we over onszelf en anderen denken. Hoe we denken dat we door anderen worden waargenomen, heeft vaak invloed op hoe we onszelf zien.

Gedurende een groot deel van de 20e eeuw werd gedacht dat er grofweg drie klassen waren: hoger, midden en lager. Maar de afgelopen jaren is in sommige landen de polarisatie tussen de bovenste 10% en de onderste 10% toegenomen: de zeer rijken zijn rijker geworden, de zeer armen zijn armer geworden en de ongelijkheid is aanzienlijk toegenomen. Nu is er een kleine rijke stedelijke elite die heeft geprofiteerd van de recente economische transformatie. Zij heeft aanzienlijk meer rijkdom, macht en privileges

Protest bij het monument van Thomas Jefferson

verworven en is in staat om het politieke landschap te kaderen. In één groot bedrijf verdient een bezorger bijvoorbeeld in *één jaar* wat de CEO van het bedrijf in *één dag* verdient. In veel landen hebben dezelfde veranderingen in de economie geleid tot een groep chronisch werklozen of mensen met een gebrek aan werkgelegenheid, die buitengesloten zijn van de economie en vaak van de samenleving. Ze worden soms een 'onderklasse' genoemd. Een grote groep mensen werkt wel, maar verdient geen leefbaar loon en ondervindt ernstige economische, sociale en politieke achterstand: ook wel het 'precariaat' genoemd.

Klasse is belangrijk.

Het feit dat er klasse bestaat, weerspiegelt de ongelijke toegang tot rechten, middelen en macht in de samenleving. Het heeft een sterk effect op de toegang van een persoon tot onderwijs, de kwaliteit van dat onderwijs en hoe hoog iemand kan komen, en het beïnvloedt gezondheid en levensverwachting. Het beïnvloedt ook wie men sociaal kent, en de mate waarin dat voordelige economische en werkgelegenheidskansen, politieke participatie en macht kan bieden. Vaak wordt beweerd dat deze enorme verschillen eenvoudig te verklaren zijn door het feit dat sommige mensen harder werken of van nature intelligenter zijn dan anderen. Dit is fout. Individuele inspanning, creativiteit en intelligentie zijn belangrijk. Maar ze rechtvaardigen zo'n enorme ongelijkheid niet. Degenen aan de top, degenen met de meeste macht, rijkdom en invloed, hebben grotendeels geprofiteerd van aanzienlijke voordelen die ze niet hebben verdiend, maar gewoon geërfd. Is dit het soort samenleving waarin we willen leven?

Wat doet de EU?

De Europese Commissie ondersteunt het beleid van de lidstaten over sociale inclusie en sociale bescherming. Haar Europa 2020-strategie heeft tot doel "20 miljoen mensen uit armoede en sociale uitsluiting te halen". De Commissie zegt dat zij de inspanningen van landen om hun sociale uitdagingen aan te pakken ondersteunt via het platform tegen armoede en sociale uitsluiting en het pakket sociale investeringen, en via EU-fondsen zoals het Europees Sociaal Fonds. De uitdaging van het klassisme wordt echter zelden genoemd in EU-documenten. Er zijn ook aanwijzingen dat verschillen tussen sociale klassen "zijn geaccentueerd door het proces van Europese opbouw". Armoede en onzekerheid zijn wijdverbreid in Zuid- en Oost-Europa; hier hebben privatisering en buitenlandse investeringen geprofiteerd van een nieuwe management elite die nu in beveiligde bewoning leeft; de kloof tussen hen en de arbeidersklasse wordt groter. Weinig of geen EU-beleid dat specifiek de arbeidersklasse begunstigt; De Erasmusbeurs van de EU voor

studenten die in het buitenland willen studeren bijvoorbeeld “begunstigt sociaal bevoorrechte studenten”, en het gemeenschappelijk landbouwbeleid heeft grote, commerciële landbouw bevoordeeld ten opzichte van kleine familiebedrijven.

Quakers en klassisme

Als Quakers proberen we dat van God in iedereen te vinden. Onze ervaring is dat het innerlijke licht voor iedereen in gelijke mate beschikbaar is. We zijn tegen alle vormen van discriminatie. Het Quaker-geloof nodigt ons uit om in liefde de waarheid met kracht te spreken en diegenen uit te dagen die mensen slecht behandelen. Maar we leven allemaal in een oneerlijk systeem en het is gemakkelijk om uitsluiting en de impact van machtsdynamiek op ons eigen leven over het hoofd te zien. Ongelijkheid is een menselijk probleem met menselijke oplossingen. Om gelijkheid te realiseren, moeten we verschillende manieren van zijn kiezen. Wanneer we ongelijkheden onderzoeken en aanpakken, kunnen we sterkere, liefdevollere gemeenschappen worden en beter toegerust om te werken aan sociale verandering. Mensen uit de middenklasse zijn geneigd te denken dat onze positie de ‘standaardpositie’ is en dat onze waarden de juiste waarden zijn.

Advies en vragen

“Ben je alert op praktijken hier en over de hele wereld die mensen discrimineren op basis van wie of wat ze zijn of vanwege hun overtuigingen? Getuig van de menselijkheid van alle mensen, ook van degenen die de conventies of wetten van de samenleving overtreden. Probeer nieuwe groeipunten in het sociale en economische leven te ontdekken. Probeer de oorzaken van onrecht, sociale onrust en angst te begrijpen. Werk je aan het tot stand brengen van een rechtvaardige en medelevende samenleving waarin iedereen zijn capaciteiten kan ontwikkelen en het verlangen om te dienen wordt bevorderd?” [Britse Jaarvergadering, adviezen en vragen 33.]

Hoe dagen we onszelf uit, zodat we onrecht niet herhalen.

- **Zijn wij ons bewust van kwesties als ras en geslacht; zijn we goed geïnformeerd over klassisme?**
- **Kunnen we accepteren dat anderen in het nadeel zijn; kunnen we ook het gevolg zien: dat we zelf bevoordeeld en bevoorrecht zijn?**
- **Gaan we nadelen tegengaan, of gaan we ons eigen voordeel en voorrecht verminderen?**

Staat klassisme op de agenda in Nederland? Veel van het bewijs over klasse en privileges komt uit Engelssprekende landen. Hoe is de situatie in ons land? In onze Quaker Meeting?

Quakers en mystiek

Door Joke Hofman

Op 22 augustus hebben we in Bennekom, met zeven mensen, het onderstaande besproken.

The Kindlers hebben in 2010 een boekje uitgegeven met als titel:

Breakthrough to unity,

met als ondertitel: the Quaker Way held within the mystic traditions.

Het boekje is geschreven door Roswitha Jarman. Zij is opgegroeid in Oost-Duitsland en verhuisde later naar Engeland. Ze is vooral actief in het alternatieven voor geweld-project. In 2005 kreeg ze de Peace Award in de categorie: Unknown Peaceworker. In de literatuurlijst staan o.a. boeken van Martin Buber, Meister Eckhart, George Fox, Dag Hammerskjold, Dorothee Sölle, Rufus Jones en Thich Nhat Hanh. Verder voelt ze zich zeer verwant met de denkwereld van Karen Armstrong.

Blz. 7: "Als Christenen niet meer mystiek worden, is het Christendom gedoemd te verdwijnen."

"Mysticisme betekent voor mij mezelf toestaan om diep weg te zinken in de eenheid van allen en alles. Het betekent ook dat ik religieuze teksten niet letterlijk neem, maar dat ik zoek naar de waarheid die boven de woorden uitstijgt."

Vraag: wat betekent de mystieke weg voor jou?

Blz 12: Ze haalt Thomas Kelly aan: (zeer vrij vertaald) "Er zijn twee lagen waarin we leven. De ene is waar we denken, praten, enz.; de andere is een diepere laag, waar we het goddelijke voelen. Al ons doen en laten moet van dat eerste niveau naar het tweede gebracht worden, waar we het in het Licht kunnen houden, zodat we vanuit de liefde kunnen leven en handelen."

Vraag: lukt je dat weleens? Of regelmatig? Of meestal????

Blz. 27: Alle mystici hebben gemeen dat ze benadrukken, dat we weet kunnen hebben van de innerlijke Waarheid, zonder dat we daar een tussenpersoon voor nodig hebben. Dus in die zin was George Fox ook een mysticus. Hij las, naast de Bijbel, ook zeer grondig de werken van de grote mysticus Jakob Boehme (1575-1624, hij stierf dus in het jaar dat Fox geboren werd).

Verder is voor de mystici alles één en spreken ze vaak over het innerlijk licht. In onze stilte kunnen we de weg terugvinden naar ons thuis.

Dankzij het boek van Rufus Jones: "Studies in Mystical Religion and Spiritual Reformers in the 16th and 17th Centuries" weten we, dat er in de tijd

van Fox heel veel “zoekers” waren, die zochten naar de mystieke weg van geleid worden door het innerlijk licht. Ze hadden het over het zaad, een vonk, de waarheid, de bron, die in ieder van ons is.

In hoofdstuk 8 wijdt Roswitha een hoofdstuk aan Meister Eckhart.

“Hij zegt dingen die innerlijke deuren openen; iets in mij wordt wakker geschud door zijn woorden. Mystici moet je lezen met je hart, alsof je een gedicht leest. Ik kom zo bij mijn innerlijke leraar. Dan kan ik zoeken naar eenheid met het Goddelijke.”

Eckhart: “Dit alles kun je niet leren door te vluchten naar de woestijn, weg van de uiterlijke dingen; we moeten een innerlijke woestijn vinden, wáár je ook bent. Laat je eigen wil los. Besef dat God de leiding heeft.” Roswitha: “Dat gebeurt me heel soms, niet langer dan een seconde, maar blijft dan bij me en helpt me mijn taak te vervullen.”

Vraag: Lukt het jou wel eens je ego even los te laten? Kun je daar een voorbeeld van geven?

Blz. 40: “Ik probeer niet met verwachtingen te werken, vooral niet in mijn vredeswerk. Het gaat erom mijn taak te vervullen vanuit een innerlijke overtuiging. Zoals Woolman zei: “Love was the first motion.” We kunnen niet weten wat het effect van ons werk is. Als het lijkt alsof het mislukt is, dan zijn we alleen verantwoordelijk voor de manier waarop we onze taak hebben volbracht, als we dat met volle tegenwoordigheid hebben gedaan, is het goed. De vruchten liggen in de manier waarop we met de ander zijn omgegaan.”

Het laatste hoofdstuk draagt als titel: Hedendaagse Mystici, met praktische lessen. Ze heeft het dan vooral over Thich Nath Hanh en Martin Buber.

“Thich Nhat Hanh kent het geheim van altijd een glimlach in de meest moeilijke situaties. Hij vraagt ons “mindful” te leven, hetgeen hij beschrijft als in het NU te leven bij alles wat we doen. Zo kunnen we “heel” worden. Dat lukt lang niet altijd, maar als het wel lukt, komt er rust over ons. Dat is de weg naar vrede.”

Vraag: Wanneer lukt het jou om in het NU te leven?

Martin Buber (1876-1965) legt vooral de nadruk op elkaar werkelijk ontmoeten: ich und du. Zo kom je tot eenheid, heelheid. Dankzij de ander kunnen we worden zoals we bedoeld zijn.

Buber zegt: “Als ik iemand ontmoet, hoef ik zijn mening niet te weten, ik wil de mens ontmoeten om zo het leven voor de ander mogelijk te maken, al is het maar voor een ogenblik.” Een andere zin van hem: “Als je met God wil spreken, leg dan je armen rond de wereld.”

Tot slot een citaat van Dorothee Sölle: “We moeten onszelf openen voor het heilige in de gehele schepping zodat compassie al ons doen doordringt.”

Vraag: wanneer is een ontmoeting een werkelijke ontmoeting?

Hier een kleine selectie uit het gesprek vanuit de stilte dat we na de stille samenkomst hielden:

Bij vraag 1:

- *Luisteren naar de Stilte*
- *Een Ervaring hebben*
- *Eén zijn met de natuur*
- *Ken jezelf is God leren kennen*
- *Het heeft ook te maken met wat we in de Vriendenkring konden lezen over de vier deuren.*

Bij vraag 2:

- *Dankzij de hulp van anderen lukt het me soms die verbinding te leggen*
- *Als je met aandacht en liefde doet wat je moet doen*
- *Wat mij helpt is de dag beginnen met stilte en dan een stukje Faith and Practice.*

Bij vraag 3:

- *Als ik vertaal, bijv. een Pendle Hill Pamphlet, moet ik helemaal in de tekst duiken. Ik word daar heel blij van en het is heel verrijkend, het is een zoeken naar de essentie. Dan krijgt mijn ego geen kans*
 - *Als ik naar een baby kijk.*
- a.

Bij vraag 4:

- *Als ik langs de branding loop*
- *Als een klein kind naar me lacht.*

Bij vraag 5:

- *Buber: Alle werkelijk leven is ontmoeting.*
- *Dit gesprek was een werkelijke ontmoeting!*

Waarschijnlijk heb ik niet echt recht kunnen doen aan wat er werkelijk gezegd en bedoeld is....

Mijn vriend uit Oost-Afrika

Door Jaap van der Hulst

Ik noem hem F. Hij zat in het AZC in Steenwijk, waar ik woon. We hebben elkaar in het voorjaar van 2003 ontmoet bij de schaakclub en zijn bevriend geraakt. Het AZC in Steenwijk ging sluiten en ik hielp hem verhuizen naar een ander AZC, in Raalte.

Een hele poos later nog weer moest hij naar een ander AZC, in Bellingwolde.

Het was duidelijk dat zijn procedure niet soepel verliep. Er waren zittingen, waarvan ik er maar één, ik denk de laatste, heb bijgewoond. Na afloop praatten F. en ik nog uitgebreid na in een café. Pas toen begon me te dagen wat het probleem was: zijn militaire achtergrond in het Oost-Afrikaanse land waar hij vandaan kwam. Hij had er wel over verteld, maar toen had ik de consequenties voor zijn asielaanvraag nog niet helemaal begrepen. ‘Ze noemen dat 1F.’

Ja, ik kan er niks aan doen, al is het misschien enigszins verwarrend, maar mijn vriend F. heet F. en de hinderpaal bij zijn asielaanvraag heette 1F. Als ik zou zeggen: het is uitgesloten dat een asielzoeker met een militaire achtergrond in Nederland wordt toegelaten, zou dat juridisch gezien vermoedelijk te stellig zijn. Maar in de praktijk komt het daar wel op neer. 1F houdt in dat Nederland geen oorlogsmisdadigers hoeft te accepteren. Daar valt op zichzelf niet veel op af te dingen, maar bij een te rigide toepassing komt de menselijke maat wel degelijk in het gedrang. Ik heb een knipsel over een man met een 1F-status die al tientallen jaren in een AZC verblijft. Heeft hij oorlogsmisdaden op zijn geweten? Hij wordt daar niet ronduit van beschuldigd. Er is ook geen bewijs voor. Maar hier geldt een omgekeerde bewijslast. Hoe lang kan zo’n situatie voortbestaan? Heel lang, eindeloos lang, levenslang... Daar zijn voorbeelden van. Ik heb daar in de krant sporadisch over gelezen.

F. was intussen terecht gekomen in Den Helder. Weer in het AZC. Maar op een dag ‘onttrok hij zich aan het toezicht’ en waagde de stap naar Amsterdam. De rechter had gezegd: ‘Je mag hem niet zomaar terugsturen naar het land waar hij vandaan komt, dat is te onveilig voor hemzelf.’ En de IND had gezegd: ‘Hij mag niet blijven, hij is ongewenst, wordt ‘in verband gebracht’ met minder gunstige berichten over het leger van zijn land.’ Wat een impasse! Zijn advocaat sprak hij niet meer. Moest ik dan alleen maar lijdzaam toezien? Op dit moment heeft de staatssecretaris geen zogenaamde ‘discretionaire bevoegdheid’ meer, maar eerder was dat wel zo, en dat hield in dat

de staatssecretaris in principe hoogstpersoonlijk kon ingrijpen. Met dat gegeven in het achterhoofd schreef ik de staatssecretaris.

‘Op een avond werd ik aangehouden door een paar agenten. Ik had geen officiële papieren voor ze, maar ik was ook weer niet helemaal ongedocumenteerd. Ik liet ze jouw brief lezen, en het antwoord van de staatssecretaris. Ik mocht doorlopen en ze wensten me zelfs succes.’ F. vertelde het met een grote glimlach. En waarmee wensten ze ons succes? Met een hernieuwde asielaanvraag! We hebben dat serieus geprobeerd, maar zonder resultaat. Geen asieladvocaat die daar de vingers aan wil branden, was mijn indruk. Toch zou dat, na tien jaar, in theorie mogelijk moeten zijn geweest.

In Amsterdam handhaafde F. zich wonderwel. Hij voorzag in zijn onderhoud met schoonmaakwerk en klusjes. Hij volgde een opleiding aan de Foundation Academy van dominee Lee, waar migranten onderwijs krijgen over hun rechten. Daarna deed hij een postgraduate programma voor migranten voorgangers van het Center for Theology of Migration van de Vrije Universiteit, waarvoor hij zomer 2019 een diploma kreeg.

En inmiddels, zomer 2021, is hij toch teruggekeerd naar zijn eigen land. Groot was mijn opluchting toen er een appje kwam. Hij was geland, hij was gearriveerd bij zijn moeder. Hiermee is het verhaal nog niet ten einde. Zal hij in zijn eigen land kunnen blijven, krijgt hij daar een schone lei? Of moet hij nogmaals een grens passeren, ditmaal van een naburig land? En daar nog eens opnieuw beginnen?

We houden contact!

Spirituele gaven, de geliefde gemeenschap en het verbond.

Door Emily Provance Pendle Hill Pamphlet 461, febr. 2020.

Website: www.pendlehill.org. Vertaling: Frieda Oudakker

Hoofdstuk 4 Onze gaven en het verbond.

Hoe gebruiken we onze talenten bij het werken aan het Koninkrijk van God op aarde?

In 'Essays on the Quaker Vision of Gospel Order' (Philadelphia Friends General Conference 2001) zegt Lloyd Lee Wilson:

*Er zijn zes stappen in het goed gebruik maken van onze spirituele gaven binnen een gemeenschap. De eerste stap is **naamgeving**, eenvoudig benoemen welke kwaliteiten we bij iemand zien. Én bij onszelf ervaren. (Daar hebben we het in het vorige hoofdstuk uitgebreid over gehad.)*

*Daarna komt **opeisen – claimen**, de individuele bereidheid om onze spirituele gaven te accepteren en te beschouwen als eigen.*

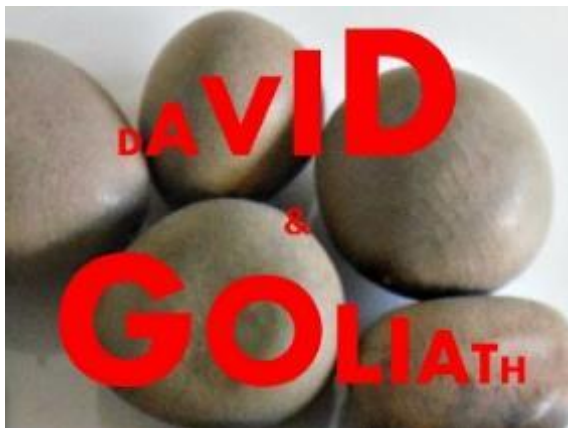
Dat doet mij denken aan de Bijbel verhalen over David en Jeremia.

Er werd mij als kind vertelt dat David het als kleine herdersjongen opnam tegen de gewelddadige reus Goliath. Hij zou het op geen enkele manier hebben kunnen redden tegenover die beangstigende reus. Maar hij had geloof en trok op tegen die reus met zijn ieniemienie slinger met stenen en God schonk hem de kracht om te overwinnen.

Toch is dat niet wat de Bijbel vertelt.

David was erop voorbereid om Goliath te doden. Hij had al heel wat leeuwen en beren neergehaald met zijn stenen. En lammetjes van zijn kudde voor hun muilen weggetrokken. Ja, hij erkende de bescherming door God, maar hij wist ook waartoe hij in staat was.

Welke bijzondere dingen hij

al had gedaan. In deze situatie was zijn grootste probleem dat hij de mensen om zich heen zo ver moest zien te krijgen dat ze het hem lieten doen. Hij was geroepen en hij was erop voorbereid. Het waren de mensen om hem heen die twijfelden of 'de kleine herdersjongen' wel een kans had.

Vergelijk dit eens met Jeremia, die ook heel jong was toen hij werd geroepen om God te dienen. Zijn reactie was in grote lijnen: Nee, nee, nee, mijn God, wat denkt u wel! Wat hij in werkelijkheid zei was: "Helaas, almachtige God, ik weet niet wat ik moet zeggen. Ik ben te jong om dat te kunnen". Waarschijnlijk met paniek in zijn stem. En hij was óók voorbereid. God had het hem juist vertelt: "Al in de buik van je moeder kende ik jou. Ik heb jou hiervoor voorbestemd". Maar Jeremia's eerste reactie was minder 'Hier ben ik Heer' en meer 'Ik verstop me nu onder de tafel Heer'. Kunnen we ons daar niet allemaal mee identificeren?

Claimen we onze gaven als David, of als Jeremia?

Weigeren onze gaven te claimen is niet bescheiden of nederig. Het is feitelijk gebrek aan geloof. Het is begrijpelijk; een gave claimen is eng, vooral als we bang zijn veroordeeld te worden als trots. Of als we bang zijn om niet gesteund te worden. Omdat het eerder gebeurd is. We hebben het ervaren of gezien. Wij, in het Religieuze Genootschap van Vrienden, maken elkaar klein. We proberen onze grote vleugels te onderdrukken.

*En dat is begrijpelijk. Want na claimen komt **consecreren**: een geestelijke zoektocht in onszelf, her-inwijding en overgave aan het goddelijke doel van ons leven.*

*En dan komt nog **ontwikkelen** - omdat goddelijke gaven meestal niet perfect ontwikkeld bij ons verschijnen. **Beoefenen**, het praktische gebruik van onze talenten. En **vrucht dragen**. Want het beheer en de werking van een spirituele gave is pas compleet als die gedragen en bevestigd wordt door de groep waar je bij hoort.*

Dit hele proces kan zich ontwikkelen tot een krachtige impuls tot het uitspreken van bezielde woorden. En dat vraagt veel. Die krachtige impuls om te spreken, dat is de stem van God! We kunnen ons laten transformeren, of we kunnen onze oren dicht stoppen. Wat gaat ons dit kosten? Wat moeten we opgeven? Wat wordt van ons gevraagd? Wie zullen we zijn in en na dat proces? Worden we gedwongen om hulp te vragen? Weet ik zelf nog wel wie ik dan ben? Zullen al mijn relaties veranderd zijn?

Het is veel veiliger om het zo ver niet te laten komen. Laten we het houden bij met elkaar lachen, huilen, omhelzen, taart eten ... Dat zijn mooie dingen om te doen met elkaar. Maar het is níet het koninkrijk van God op aarde.

Het verbond: wij geven onszelf aan God, en die op haar beurt geeft ons aan een groep mensen, met het doel elkaar te laten groeien. Talenten benoemen, bezielde uitspraken stimuleren en beantwoorden. Verwachten dat onze dragers zullen dragen, dat de bidders zullen bidden, de sprekers spreken, de helers helen, onze leiders leiden.

En onszelf ervoor aansprakelijk stellen als ze het niet doen. Want onze talenten gebruiken en bezielde en krachtig leidinggeven is een gemeenschappelijke zaak – een verbond dat wij gesloten hebben toen we lid werden van het Genootschap der Vrienden.

Waar proberen wij Gods LICHT te temperen? George Fox zei: Want het licht is hetzelfde in de man en in de vrouw, dat komt van Christus....; en wie durft Gods mond dicht te houden?

Dat doen wij.

Ik denk vaak na over het verschil tussen Paulus en Jezus.

Jezus zei: “Hou van elkaar”, voor die communicatie had hij drie woorden nodig.

Na Jezus zijn dood had Paulus ongeveer 34.000 woorden nodig toen hij probeerde uit te leggen wat dat betekent. Het verschil is dat Jezus een beweging begon en dat Paulus een kerk organiseerde. In het voorbijgaan inspireerde Jezus de mensen. Paulus werkte met een verbondsvolk. (Het Verbond – dat zwerige, vaak oncomfortabele ding. Zie hoofdstuk 2).

Om dingen gedaan te krijgen hebben we instituties nodig. Zonder instituties betaalt niemand de rekening van de elektriciteit. We bedenken regels, processen en grenzen aan gedrag om de sociale interacties te regelen. Anders moeten we bij alles wat we voor elkaar willen krijgen weer bij nul beginnen. Onze regels, processen, pagina's in onze handboeken en commissie structuren maken het mogelijk om de wil van God te bespreken en te leren onderscheiden. Maar al die dingen *zijn* niet de wil van God. Zij zijn wat we overeengekomen zijn hoe we daar het beste bij uit kunnen komen. Dat betekent dat we ze kunnen veranderen als ze ons niet lange dienen. Zeker als ze ons vermogen om bezielde te leven vanuit ons geloof juist belemmeren.

En natuurlijk hebben we regels en procedures bedacht die het beste passen bij de mensen die meestal aanwezig zijn. Dat betekent dat onze regels zijn opgesteld voor de meerderheid van de Quakers: wit, middelklasse, heteroseksueel, cisgender*, fysiek fitte gepensioneerden. Dat is logisch. Maar het roept vragen op als je iedereen welkom wilt heten, als we een inclusieve gemeenschap willen zijn.

Houden wij er rekening mee dat verschillende raciale groepen verschillende gedragsnormen hebben?

Houden wij er rekening mee bij onze verwachtingen t.a.v. voeding, vervoer en lidmaatschapsgeld, dat wat voor een middenklasse persoon minimaal is, voor anderen onbetaalbaar kan zijn?

Hebben wij in de gaten dat de fysieke voorzieningen van onze gebouwen signalen geven over wie welkom bij ons is, in termen van gender en fysieke mogelijkheden?

Komen we met onze procedures en commissie regels tegemoet aan werkende mensen, en speciaal werkende ouders, die niet dezelfde overvloed aan tijd hebben als gepensioneerden?

Het kostte mij jaren voordat ik mijn weg vond in de gecompliceerde systemen in mijn lokale groep, mijn jaarvergadering, andere jaarvergaderingen, het FWCC, enz. Ik heb er zelfs mijn voltijd baan van gemaakt, omdat ik ervoer dat God dat van mij vroeg. Niet iedereen kan daar zoveel tijd insteken. We moeten leren eenvoudiger en flexibeler te zijn. Zoals we het nu organiseren kan het weken, maanden of zelfs jaren duren als functies opnieuw moeten worden ingevuld. Dit soort uitstel slurpt energie.

De vonk die er oorspronkelijk was dooft uit.

Als dat af en toe gebeurd is dat jammer. Maar als het gebruikelijk wordt is het een spirituele crisis.

*cisgender wil zeggen dat je je thuis voelt in het lichaam van de sekse waarin je geboren bent. Dit om te voorkomen dat we spreken in termen van normaal / abnormaal.

Vineyards & Villages

ART RETREAT

All Levels ~ All Media

In the South of France

Explore the region with your eyes or brush

17-27 September 2021

6 to 10 Days of creating and camaraderie

*Email Amy & Chamba, amis-résidents,
for more information & to enroll*

centre.quaker.congenies@gmail.com

www.maison-quaker-congenies.org

+33 (0)4 66 71 46 41

Erik Dries is de leider van de artist-workshop

Benjamin Lay,

Quaker-acti- vist

Door Irene Visser

In het prachtige boek *These Truths* van Jill Lepore over de Amerikaanse geschiedenis kwam ik de opmerkelijke figuur van Benjamin Lay tegen, een Quaker uit de achttiende eeuw waar we trots op mogen zijn, zeker nu de slavernijdiscussie weer volop gaande is. Ik had nog nooit van Benjamin Lay gehoord en vond zijn levensverhaal fascinerend, zoals Lepore het in stukjes en beetjes vertelt.

Benjamin Lay (1682-1759) had zijn uiterlijk niet mee. Op het portret dat van Lay bewaard gebleven is valt op dat hij een buitenproportioneel groot hoofd had, vrijwel geen nek, en griezelig dunne armen en benen. Hij had een bochel en was amper 1 m. 25 lang. Zijn gezondheid moet goed geweest zijn, gezien zijn drukke en enerverende leven.

Als jongen in Engeland werkte Lay op de schapenboerderij van zijn broer en daarna als leerling bij een handschoenenmaker. Op zijn eenentwintigste liep hij weg naar zee, waar hij na het harde werk veel boeken las. Hij noemde zichzelf een simpele, ongeschoolde matroos, maar in feite was hij heel belezen. Als zeeman zag hij heel wat van de wereld, ook Syrië en Turkije, waar hij vier Engelsen ontmoette die al zeventien jaar slaaf gemaakt waren door moslims. Hij zwabberde het scheepsdek met mensen die op Engelse slavenscheepen hadden gevaren en hoorde hun verhalen over verschrikkelijke wreedheden. Terug in Engeland trouwde hij in 1718 met

Benjamin Lay geschilderd door William Williams in 1750

Sarah Smith en het echtpaar vestigde zich op Barbados. Daar zag hij hoe mensen werden gebrandmerkt, gemarteld, geslagen, uitgehongerd en verminkt. Lay richtte zich tot de slavenhouders met een vurig protest, wat hem uiteraard niet in dank werd afgenomen. Door al zijn ervaringen, maar het meest door wat hij meemaakte in Barbados, was het voor hem zonneklaar dat de hele slavernij in alle opzichten een groot kwaad was, een misdaad tegen God, die, zoals hij zei, “andere mensen niet geschapen heeft als onze slaven.”

Lay en zijn vrouw hielden het maar korte tijd uit op Barbados en keerden terug naar Engeland. Van daaruit gingen ze in 1732 sloop naar Pennsylvania om zich aan te sluiten bij William Penn's “Heilig Experiment”. Daar werd Lay boekhandelaar; hij verkocht Bijbels, poëzie, filosofie, traktaten. Daarnaast reisde hij rond, van stad naar stad, om het kwaad van de slavernij publiekelijk aan te klagen bij gouverneurs, vooraanstaande kooplieden en kerkelijke leiders. Niemand luisterde. “What a parcel of hypocrites and deceivers we are” (“Wat zijn wij mensen toch een stel hypocrieten en bedriegers”), zei hij.

Na de dood van zijn vrouw vielen Lay's laatste belemmeringen weg en hij werd steeds extremer in zijn acties. Een wel heel spectaculair voorbeeld is zijn optreden in 1738 tijdens de Philadelphia Yearly Meeting in New Jersey. Daar had hij een Bijbel bij zich waarvan hij de pagina's verwijderd had en vervangen door een varkensblaas gevuld met rood bessensap. Nog maar net over de drempel van de Meeting House brandde hij al los met een vurige toespraak waarin hij de aanwezige Vrienden voor “gezapige slavenhouders” uitmaakte: “jullie die in volle tevredenheid je medemensen in slavernij houden, en toch nog beweren dat je iedereen behandelt zoals je zelf behandeld wilt worden! Jullie zullen rechtvaardigheid ondervinden van de Almachtige die alle naties en alle huidskleuren als gelijk beschouwt en geen onderscheid maakt!” Met dit dreigement nam hij de Bijbel en de degen die hij onder zijn jas verstopt had en doorstak met het zwaard de Bijbel zodat het boek bloedig uiteen leek te spatten; hoofden en kleren van de Vrienden werden royaal bespetterd terwijl Lay donderde: “Zo zal God het bloed verspillen van mensen die slaven maken van hun medeschepselen!”

Bepaald zachtzinnig was Lay dus niet in zijn woordkeus, maar, zoals de auteur Flannery O'Connor zei, soms zijn er keiharde woorden nodig om door te kunnen dringen tot keiharde schedels. Lay schreef meer dan tweehonderd vlugschriften waarin hij ageerde tegen onder meer de doodstraf, het gevangeniswezen, en de rijke Quaker elite in Pennsylvania. Dat hij niet alom geliefd was onder de Vrienden kunnen we ons voorstellen. Ook schreef Lay een boek, een van de vroegste anti-slavernij publicaties, een vlamme

aanklacht van zo'n 300 pagina's, uitgegeven door zijn vriend Benjamin Franklin (ja, de beroemde Franklin). Lay haalde in zijn boek de Quakeridealen aan, vooral het getuigenis van de gelijkheid "in Christus en in waarheid" van alle mensen, man en vrouw; ook huidskleur hoorde daarbij, betoogde hij. Franklin verkocht het boek in zijn winkel, maar Lay gaf liever gratis exemplaren weg.

Benjamin Lay's volgende beslissing was flink radicaal: hij werd kluizenaar en ging in een grot even buiten Philadelphia wonen. Wel nam hij tweehonderd boeken mee. Hij besloot om op geen enkele manier te profiteren van de slavenhandel en at en dronk daarom zo weinig mogelijk; hij leefde van water en melk, geroosterde knollen en honing van zijn eigen bijen. Hij spon vlas en maakte zijn eigen kleren. Franklin bezocht hem wel eens in zijn grot. In die tijd had Franklin een "negerjongen" ("a negro boy") genaamd Joseph in zijn bezit, en later kwamen daar twee slaven bij, Peter en Jemima, een echtpaar. Lay legde zijn vriend het vuur aan de schenen: "Waar haal je het recht vandaan?" Franklin zal zich daar vast ongemakkelijk bij gevoeld hebben, maar hield zijn slaven toch. Wel maakte hij een nieuw testament waarin hij Peter en Jemima de vrijheid beloofde na zijn overlijden.

Op 14 april 1775, een maand voor het Tweede Continentale Congress zou plaatsvinden in Philadelphia, kwamen een twintigtal mensen bijeen, waaronder zeventien Quakers, die zich verenigden onder de klinkende naam: "the Society of the Relief of Free Negroes Unlawfully Held in Bondage," een genootschap dat zich inzette voor de afschaffing van de slavernij. Helaas bleef hun initiatief vrijwel onopgemerkt doordat dat alle aandacht ging naar bloedige vijandigheden die vier dagen later oplaaiden tussen Britse en plaatselijke troepen. Jill Lepore suggereert dat zonder deze samenloop van omstandigheden de geschiedenis heel anders had kunnen lopen... Niettemin droeg Benjamin Lay's werk vrucht; in 1776 besloten de Quakers formeel tot het afwijzen van de slavernij en het ontzeggen van lidmaatschap aan eenieder die slaven had.

Benjamin Lay was een Quaker om trots op te zijn, daar zijn we het vast over eens. Maar zo dachten de Vrienden er in zijn tijd zeker niet allemaal over. Vier maandvergaderingen namen officieel afstand van Lay ("disown" is hiervoor de term). Het duurde tot 2018 voordat de laatste van de vier, de Southern East Anglia Area Meeting van Britain Yearly Meeting dit rechtzette met een minuut tot erkenning (dat is dan weer "undisown") van Benjamin Lay en zijn werk. Maar ook, en vooral, is "little Benjamin" zoals hij zichzelf graag noemde, een inspirerend voorbeeld geweest voor veel latere Quakers, met name tijdens de acties voor vrouwenemancipatie.

Europees militarisme belemmert klimaatactie

door Atiaf Alwazir* (vertaald Corien van Dorp)

Atiaf Alwazir

"Nul vervuiling voor gezondere mensen en de planeet", was het thema van de EU Green Week. Toch blijft een van de grootste bronnen van koolstofvervuiling in Europa aan het zicht onttrokken en het werd de hele week nauwelijks genoemd. Zoals ons laatste verslag benadrukt, moet -als we enige hoop willen hebben om onze planeet te redden- de groeiende militarisering van de EU worden aangepakt.

Europees militarisme

De EU is op een vreedzame visie gegrondvest, erop gericht om een nieuwe wapenwedloop tussen Europese landen te voorkomen. In de aanvankelijke EU structuren waren militaire zaken afwezig in de onderhandelingen. Maar

nu is er een toenemende normalisering van het militarisme, door een constante voorbereiding op en het uitvoeren van georganiseerd staatsgeweld, zowel aan de Europese grenzen, als wereldwijd.

De EU-begroting wordt in toenemende mate gebruikt om wapengerelateerde activiteiten te financieren onder discrete maar krachtige lobby van de wapenindustrie. In maart 2021 hebben de EU-leiders de Europese Vredesfaciliteit aangenomen, een fonds van 5 miljard euro om veiligheids-troepen en militairen wereldwijd op te leiden en uit te rusten, met inbegrip van dodelijk wapentuig. En er werd een nieuw Europees Defensiefonds (EDF) van 7,9 miljard euro goedgekeurd, om onderzoek en ontwikkeling op het gebied van bewapening en militaire uitrusting tussen 2021-27 te dekken. Volgens Laëtitia Sédou van het European Network Against the Arms Trade (ENAAAT) "illustreert dit fonds de paradigmaverschuiving binnen de EU van vredesproject naar militair project. Het is een gevaarlijk precedent dat de geloofwaardigheid van de EU als vredesacteur ondermijnt. Het onttrekt middelen aan de vreedzame oplossing van conflicten en aan hun onderliggende oorzaken, zoals watergebrek door klimaatverandering. Dit Fonds zal bovendien de wereldwijde wapenwedloop doen toenemen."

Impact op het klimaat

Militaire conflicten en voorbereidingen voor dergelijke conflicten laten chemicaliën en gifstoffen lekken, die waterbronnen beschadigen en ernstige gezondheidsproblemen veroorzaken voor gemeenschappen en hun land, nog lang nadat de conflicten zelf zijn geëindigd. Legers stoten ook enorme hoeveelheden broeikasgas (BKG) uit in de atmosfeer. Een nieuw rapport laat zien dat "alleen al in de EU de CO₂-voetafdruk van militaire uitgaven gelijk is aan de uitstoot van ten minste 14 miljoen auto's per jaar."

Ondanks vele verbanden tussen militarisme en de klimaatcrisis, negeert de Europese Green Deal alles wat te maken heeft met de klimaatimpact van militarisering. Volgens een Waarnemingscentrum voor conflict en milieu is er "geen geconsolideerde openbare rapportage van de BKG-emissies van nationale legereenheden van de EU. Evenmin zijn er overkoepelende reductiedoelstellingen waarin emissies van het leger zijn opgenomen." In feite staat het leger niet eens vermeld als een specifieke sector bij de verordening van het EU-toezichtmechanisme (MMR), die lidstaten verplicht om jaarlijkse nationale BKG-emissies te rapporteren.

De militaire uitgaven van de EU worden nog steeds gepresenteerd als uniek op waarden gebaseerd. Er is weinig zelfkritiek noch acceptatie van verantwoordelijkheid voor het aanwakkeren van conflicten in zowel eigen land, als daar buiten; terwijl deze uitgaven tegelijkertijd bijdragen aan het verergeren van de klimaatcrisis.

Kooplieden van de dood

In oktober 1978 zei Robert Edwards, een Brits lid van het Europees Parlement tijdens een debat over het EEG-beleid inzake wapenverkoop aan spanningsgebieden: "*Door wapens te verkopen aan de armste landen van de wereld zijn we kooplieden van de dood geworden.*"

Drieënveertig jaar later gaat Europa door met het vervaardigen en verkopen van wapens zonder enige acht te slaan op mensenlevens en de vernietiging van de planeet. Frankrijk heeft zojuist 30 straaljagers aan Egypte verkocht in een contract van 4,5 miljard euro. Dit soort deals worden gerechtvaardigd met het economische argument dat Europa het “nodig” heeft deze wapens verkopen. Ditzelfde argument werd gebruikt om de slavenhandel in stand te houden. De taal die vandaag de dag wordt gebruikt om de wapenhandel te verdedigen, en zelfs te verkondigen als een morele kracht die “onze Europese waarden verdedigt”, is dezelfde taal die werd gebruikt om het kolonialisme te rechtvaardigen.

Net zoals het kolonialisme in het verleden deed, profiteert ons gemilitariseerde economische systeem van oorlog en geweld en de verwoesting van onze planeet, zowel internationaal, als in het politie optreden in raciale gemeenschappen in Europa. Dat komt doordat racisme en rassensonderdrukking de basis vormen voor de gemilitariseerde economie die niet zou kunnen bestaan zonder de veronderstelling dat sommige mensenlevens minder waard zijn dan andere.

Tijd om de verbanden te zien

We bevinden ons op een kritiek moment in de geschiedenis en nu is het tijd om diep na te denken over 'hoe we hier zijn gekomen' teneinde de klimaatcrisis zinvol aan te pakken. Dit vereist een reactie zonder precedent, die het normale acceptatie van geweld radicaal uitdaagt.

Door angst te voeden worden gemilitariseerde reacties gerechtvaardigd en zullen de sociale ongelijkheden, racisme en de klimaatcrisis zich alleen maar verdiepen. We moeten de verbanden tussen klimaat, vrede en mensenrechten zichtbaar maken en erop aandringen dat in elk groen transitieplan de mens – en niet de winst – centraal moet staan.

We moeten onze oorlogscultuur vervangen door een cultuur van samenwerking en zorg. Overinvesteringen in het leger resulteren in onderinvesteringen in gezondheidszorg, onderwijs en klimaat. Voor een echt gezondere samenleving en een veiligere planeet moet demilitarisering deel uitmaken van elke geloofwaardige EU Green Deal.

**Atiaf Alwazir is hoofd van het vredesprogramma bij de Quaker Council for European Affairs (QCEA) in Brussel*

Vrienden in het hele land

Maandvergaderingen
(lokale groepen)
bijeenkomsten:

Noord en Oost Nederland

Deventer

A'dam

Driebergen

Haagse

MiZuNed

Breda

Quaker Secretariaat: Religieus Genootschap der Vrienden (Quakers).

Website: quakers.nu (Peter Spreij) e-mail: secretariaat@dequakers.nl.

Penningmeester Nederlandse Jaarvergadering: (Frits Nieuwerth van den Akker)

Bankrek. NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers.

Quaker Bibliotheek: Vossiusstraat 20, 1071 AD Amsterdam, open op afspraak 'Bibliothecaris': Marianne Ijspeert, tel. 020-6125703 (06-12730475).

Quaker Literatuur: e-mail: literatuur@Quakers.nu. Bankrek.: NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers, m.v.v. Quaker Literatuur.

Amsterdamse Maandvergadering: Schrijver: Marianne Ijspeert, W. de Zwijgerlaan 21-III, 1056JD Amsterdam tel. 020-6125703, e-mail: mijquak.1@online.nl Bankrek.: NL81 INGB 0004 9200 51 t.n.v. A'damse MV Quakers.

Haagse Maandvergadering: Schrijver: Anneke Spreij, e-mail: haagsevrienden@Quakers.nu, Haagse Maandvergadering, Stadhouderslaan 8, 2517 HW 's-Gravenhage. tel. 070-3600621, Bankrek.: NL48 INGB 0001 8562 21 t.n.v. Haagse Vrienden, Quakers.

Midden- en Zuid-Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Els Ramaker, Prinses Marijkelaan 31, 4002AT Tiel, tel. 0344 606818/0636361350, e-mail: els@ramaker.me, Bankrek.: NL67 TRIO 0197 6518 52 t.n.v. MZNMV Quakers.

Deventergroep: Inlichtingen: Frieda Oudakker 0644794366, email: friedaoudakker@gmail.com.

Noord Oost Nederlandse Maandvergadering: Schrijver: Kees Nieuwerth; Hoofdstraat 26; 9514 BE Gasselternijveen; k.nieuwerth@wxs.nl. Bankrek.: NL07 TRIO 0320 1956 51 t.n.v. Quakers NON MV.

Quaker Hulpfonds: Schrijver vacature. Penn: Dick Meijaard, e-mail: persel@xs4all.nl. Bankrek: NL94 TRIO 0338 4113 64. t.n.v. Quaker Hulpfonds, Quakers.

Vrienden voor Brussel (VVQREA): Schrijver: Corien van Dorp, tel: 070-3867309. E-mail: vvqrea@gmail.com. Bankrek. NL93 TRIO 0391 2219 65 - t.n.v.: Vrienden van de Quakerraad.

Vriendenkring: Per 1 jan. 2019 de abonnementsprijs van de Vriendenkring: €30,- voor Nederland en €75,- voor Buitenland (ook Europa). NL65 TRIO 0212 3772 64 t.n.v. Quakers met vermelding van 'Abonnement Vriendenkring'. E-mail: vriendenkringredactie@gmail.com

Waar zijn Quakerbijeenkomsten?

Wijdings samenkomsten in Nederland en België

Gebruik de email adressen of telefoonnummers om te zien of er fysieke of online bijeenkomsten zijn.

‘Quakers en ik’: ‘Heb je vijanden lief’ do 16 september
Online 20.00-21.15 Opgeven bij marlietjallingii@home.nl

Amsterdam	Iedere zondag 10.30	Vossiusstraat 20, Amsterdam, info: 020-6125703 e-mail: mijquak.1@online.nl
Antwerpen	Geen vaste tijdstippen	Info: Jan Peeters, tel.: 0032.15.24 75 10 e-mail: boekrijk@hotmail.com
Bennekom	MiZuNe 2e en 4e zondag vd maand, neem contact op met Els Ramaker	Commandeursweg 44, 6721 ZM Bennekom, e-mail: els@ramaker.me . De 2e zondag: een gesprek vanuit de stilte en daarna wijdings samenkomst tot 11.30.
Brussel	Iedere zondag 11.00 https://quakers-belux.org	Quaker House, Square Ambiorix 50, 1000 Brussel, tel.: 00.32.2.230 49 35
Den Haag	Iedere zondag 10.30 HapStilSnap: 1x per maand 18:15	Stadhouderslaan 8, Den Haag. Kinderen zijn altijd welkom. Graag vooraf aanmelden. email: haagsevreunden@quakers.nu . Info: tel. 070-3600621 online zie de link op de website quakers.nu
Driebergen	Iedere 3 ^e zondag v.d. maand 10.30.	Onze kinderen verheugen zich op gezelschap! Voor informatie: 0648255846 of per mail: Quakers@marielke.nl
Deventer	Iedere 3 ^e zondag v.d. maand 10.30 Gespreksavond: informatie bij Frieda.	Meester Geertshuis, Assenstraat 20, Meld je aan bij Frieda Oudakker tel. 0644794366, email: friedaoudakker@gmail.com
Gent	2 ^e woensdag 20.00-en 4e zondag 11.00. Haspelstraat 37.	In het zaaltje boven vzw Trafiek, aan Pierkespark (Brugse Poort) (vooraf graag contact opnemen Quakercircels@gmail.com)
Groningen	2 ^e en 4 ^e zondag 10.30 In De Poort, Moesstraat 20, 9717JW Groningen,	Kinderen zijn welkom! Graag tevoren doorgeven aan de schrijver: Kees Nieuwerth e-mail: k.nieuwerth@wxs.nl ; tel. 050-5712624
Wijhe, bij Zwolle	Eerste zondag 10.30	Wim Balijon, tel.: 0570-597170 Slotpark 77, 8131 DW Wijhe. Nu even beperkte toegang.
Zwolle	8 sept 18.00-19.30 life iedereen welkom.	Hap-Stil-Snap 06-23869715, aanmelden bij Marlies marlietjallingii@home.nl

Iedere Zondag Online Wijdings samenkomsten 10.30 iedereen (in de hele wereld) welkom, gesproken taal vooral Nederlands Gastheer: Charles Tauber. Meeting ID: 309 877 1347; Passcode: Tauber; tel.: +31 20 794 7345.

<https://us02web.zoom.us/j/3098771347?pwd=eEdtNHR5Q2pDSFpSb0dLbzJwNjhUUT09>

Zonnebloemen als inspiratie

Een zonnebloem is zo mooi en sprankelend. Laat ze jou ter inspiratie zijn! Leef als de zonnebloem: richt je naar het licht toe en draai met je hart mee met de zon.

Vincent Van Gogh zei over zijn inspiratie voor de zonnebloemen: 'voldoende in vuur geraken om die goudkleuren en die bloementonen te laten versmelten'. Zonnebloemen zijn voor hem hét symbool van alles waar hij in gelooft: zon, licht, kleur, dankbaarheid, je richten op het leven.

Voor de Islam is de zonnebloem (volgens Maryam Scholten) een hele mysterieuze bloem: een bloem met een hart, een verhaal en een

boodschap. De ontwikkeling van de zonnebloem lijkt op de ontwikkeling van de

moslim. De 'Ka'aba' is het hart van de islam: "vijf keer per dag richten wij moslims ons naar de 'Ka'aba' – het huis van God – om onze 'salaat' te bidden". De bloem draait en danst driftig mee met de opwaartse en neergaande beweging van de zon: rechtop, trots en uitdagend. Deze meebewegende periode hebben wij ook in ons leven en komt langzamerhand tot een einde. We komen tot het inzicht dat er meer onder de zon is dan dit, op het aardse gerichte, leven. De 'roekoe' houding in ons gebed komt absoluut overeen met de voorovergebogen rijpe zonnebloem.

De zonnebloem bestaat uit straalbloemen aan de rand fel geel, en de buisbloemen die met stuifmeel dat lekker is voor bijen en hommels en die ook zaden voort brengen

De hommel van de bovenstaande foto voedt zich uitbundig met het gele stuifmeel van de buisbloemen, dit is het eerste stadium, in het tweede stadium ontwikkelen de buisbloemen ook stampers en kan de hommel bestuiven. Dan kunnen er zaden gaan groeien